

καὶ τῇ καλλιτεχνεῖα προόδους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν οἰκογενειάρχην τὰς χρησίμους καὶ παιδαγωγικὰς δηγίας, πρὸς τὴν μητέρα τὰ ἀναγκαῖα ὑγιεινὰ παραγγέλματα, πρὸς τὸν βιομήχανον τὰς νέας ιδέας, πρὸς τὸν νέον τὴν ἀπαραίτητον τοῦ κόσμου πείραν, πρὸς τὸ παιδίον τὰ νέα ποιήματα κλπ. ἐν ἐνὶ λόγῳ πρὸς πάντας ὅ,τι διαφέρει ἐκάστῳ. Καὶ προσφέρουσι ταῦτα οὐ μόνον εὖωνα ἀλλὰ καὶ ὡς εἰπεῖν, ἡγγυημένα, τ. ἔ. ἀπηλλαγμένα πάσης χυδαίότητος ἐν τῇ ἐκφράσει καὶ τοῖς νοήμασι.

Ἄρα γε δὲν θὰ ἦτο ἔργον ἀντάξιον Ἑλληνόσ τινος Μαικήνα νὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ὥστε νὰ ἐκδοθῶσι καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νῆα γλώσσῃ, ὅπως καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις γλώσσαις τῆς Εὐρώπης μεταπεφρασμένοι οἱ ἀρχαῖοι δόκιμοι συγγραφεῖς; πόσον ὑγιέστερον θὰ ἐπαυδεύετο καὶ θὰ ἐξημεροῦτο τὸ ἔθνος ἡμῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀθανάτων ἐκείνων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος κατορθωμάτων! Καὶ πόσον θὰ συνεβάλοντο αἱ μεταφράσεις αὗται, ἂν ἐγίνοντο ὑπὸ ὀρισμένην καὶ πεφωτισμένην ἐπιβλεψιν καὶ διεύθυνσιν, εἰς παγίωσιν τοῦ γραπτοῦ τύπου τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης! Γνωστὸν εἶναι ὅτι οὐδὲν συντελεῖ τοσοῦτον εἰς παγίωσιν γλωσσικοῦ τινοῦ τύπου ὅσον ἡ συγγραφὴ ἢ ἡ μετάφρασις εἰς αὐτὴν ἔργων ἀληθῶς δοκίμων καὶ δι' αὐτὸ πολὺ ἀναγινωσκομένων.

Διὰ τοιούτων ὀφθαλμῶν βλέπων, ἀξιότιμοι Κύριοι, τὴν ἀποστολὴν τῶν Περιodikῶν, μετὰ πολλῆς χαρᾶς παρακολουθῶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς «Νέας Ζωῆς» καὶ μεγάλως τιμῶ τὴν ἐν αὐτῇ κατατιθεμένην ἀδιαλείπτως πνευματικὴν ἐργασίαν· συγχαίρω δὲ ὑμῖν καὶ τοῖς ὑμετέροις ἀναγνώσταις, ὁλοφύχως εὐχόμενος, ἵνα ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἐξακολουθήσητε διασπεύροντες ὅπως ὁ Τριπτόλεμος ἐκεῖνος τὸν σῖτον, οὕτω τὴν ἡμέρωσιν καὶ τὸν Ἑλληνισμόν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ὑμῶν.

Ἀθῆναι 8 Μαρτίου 1907.

Γ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣ

Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Γλωσσολογίας
καὶ Ἀντιπρύτανης τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

ΤΟ ΚΑΜΙΝΙ

Δὲν γράφω ἐδῶ διὰ τὸ καμίνι ὁποῦ λάμπει κοκκίνην λάμψιν τὴν νύκτα ἐπάνω στὸ πλάγι τοῦ βουνοῦ· ὁποῦ ἀντικρὺ εἰς τὸ χωρίον τὸ κτισμένον ἀνάμεσα εἰς δύο βραχώδεις λόφους, καὶ δίπλα εἰς θαλασσοπλήκτους κρημνούς, μέσα εἰς μίαν λάκκων, ἐνῷ αἱ ὀρνίθες πρὸ πολλοῦ ἐκάτιασαν, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅλοι κατεκοιμήθησαν καὶ ἡ ἀμυδρὰ γλυκεῖα ἀπολαμπὴ τῶν κανδηλίων, ὁποῦ φέγγουν ἐμπρὸς εἰς τὰ παλαιὰ εἰκονίσματα τῶν ἀμαυρῶν μελαγχολικῶν Ἀγίων, ἐξέρχεται ἀπὸ τοὺς μικροὺς φεγγίτας, καὶ οὐ ἐπλάγιασες σιμὰ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μάμμης, ψιθυρίζων εὐέλπιστα ὄνειρα, καὶ ἀναμασσὼν ἑναυλα παραμύθια· καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, πρὶν ἀποκοιμηθῆς, ἠρώτας παραπονετικὰ τὴν μάμμη·

— Δὲ θὰ πᾶμε καμίνι, γιὰγιά; Πότε θὰ πᾶμε καμίνι;

Δὲν ἐπρόφθασεν ἡ γραῖα νὰ σοῦ ἀποκριθῇ ὅτι αὐρίον, τώρα, τὸ ταχύ, ὅταν λαλήσῃ τ' ὀρνίθι θὰ σὲ πᾶρῃ νὰ πᾶτε στὸ καμίνι καὶ οὐ ἀπεκοιμήθης ἤδη· παρομοίως, εἰς τὸν κίβδηλον προσποιημένον κόσμον, ὅπου ἐμεγαλώσαμεν, ὅταν ἐρωτῶμεν χάριν φιλοφροσύνης τὸν καλλίτερον φίλον μας κατὶ τι, δὲν προσέχομεν εἰς τὴν ἀπάντησιν καὶ δὲν ἐνθυμούμεθα τί μᾶς εἶπε.

Διότι τὸ καμίνι, μὲ τὴν κοκκίνην λάμψιν, ἀνατέλλει πείσμον, ὅταν ὅλα ἔχουν δύσει· ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ ἔδασίλευσεν ὀπισθεν αὐτοῦ τοῦ βουνοῦ, ἡ σελήνη, δρέπανον κοπτερόν, στίλβον, διαχύνον ψύχραν καὶ μελαγχολίαν, ἐκρύβη ὀπισθεν τοῦ ἰδίου βουνοῦ· τὰ ἄστρα, τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, πίπτοντα, φευγαλέα, σβύνονται εἰς τὸν ἄνω βυθὸν τῶν ἀκαταλήπτων πραγμάτων. Ἡ παπαροῦνες, ἀφοῦ ἔδαψαν μὲ αἷμα ὅλους τοὺς κάμπους καὶ τὰ χωράφια, τὰς ἔδρεψαν, τὰς ἐθέρισαν ἢ μάγκες, τ' ἀγυιόπαιδα τοῦ χωρίου, καὶ κινδυνεύουν νὰ ἐξαλειφθοῦν πρὸ τῆς ὥρας· μόνος ὁ Γιαννάκης ὁ Ἀποξερβός, τὸ ζαρωμένον παληόπαιδο τῆς γρηγὰ-Γκαβαλοῖνας, ἐκοψε παραπάνω ἀπὸ δέκα χιλιάδες ἀπ' αὐτὰ τα κοκκίνα στολίδια τοῦ κάμπου. Ἔλεγεσθε ὅτι ἡ Ἀνοῖξις, μὲ τὴν κοκκίνην χλαμύδα τῆς εἶχε πέσει εἰς χεῖρας νεαρῶν ληστών, ἀρχαρίων, ὁποῦ εἶχαν ὀλην τὴν σκληρότητα τῆς ἀπειρίας· τῆς ἤρπασαν μὲ ἀπλήστους χεῖρας τὴν στολὴν τῆς, καὶ τὴν κατερράκωσαν· ἐγδυσαν τὴν παρθένον καὶ τὴν ἀφήκαν γυμνήν. Τὰ χαμολούλουδα, τὰ λευκὰ καὶ κίτρινα ἀνθύλλια τοῦ Ἀπριλίου, ἀφοῦ εἶχε συλλέξει μυριάδας ἐς αὐτῶν ἡ γρηγὰ Ραγιαδαίνα, ἡ Τσιτσουκαίνα, καὶ ἄλλαι ἀρχαῖκαι γειτόνισσαι, ἄνθρωποι καὶ κτήνη κατεπάτησαν τὰ λοιπὰ, καὶ τὰ ἔκαμαν θλιβερά ἐρείπια τοῦ καλοκαίριου.

Τέλος, ὅταν ἐνύκτωσε, τὸ καμίνι μὲ τὴν ἀναλαμπὴν τῆς φλογὸς τοῦ ἐκοκκίνησεν εἰς τὸ βουνὸ ἀντικρὺ, καὶ σύ, παιδίον, ἐκοιμήθης εἰς τοὺς κόλπους τῆς μάμμης σου, μὲ ὄνειροπολήματα αἰγλῆς καὶ μαρ-

μαρυγής εἰς τὴν κεφαλὴν σου. Καὶ δὲν σ' ἐμελλε διὰ τὰ βάσανα τῶν ἀνθρώπων, οὔτε διὰ τὴν σκληρὰν πάλιν τῆς ζωῆς. Ἀλλ' ἀπὸ τοὺς μαστοὺς τοὺς στερεύσαντας ὡς ἀπὸ πέτραν ἄγονον ἐζήτεις νὰ θηλάσῃς γάλα, π ὁ μ α κ α ι ν ὄ ν, ὡς ἄλλην πηγὴν ἀφθαρσίας. Καὶ δὲν ἀνελογίσθης πῶς οἱ μυθώδεις ἐκεῖνοι δράκοι, οἱ Κύκλωπες, ὅπου ἐνυκτέρευον μακρὰν ἐκεῖ, εἰς τὸ ὄρος, ἐπότιζον μὲ ἰδρώτα τὰς πέτρας καὶ τὰ ξύλα καὶ τοὺς κορμούς τοὺς ἄδρους, προσπαθοῦντες διὰ τοῦ πυρὸς ἐκείνου νὰ παραγάγῃσι χρήσιμόν τι εὐτελὲς πρᾶγμα, ὅπως λάβωσι μικρὰ ἀργύρια καὶ θρέψωσι καὶ αὐτοὶ μικροὺς ἀνθρωπίσκους, προωρισμένους νὰ ᾔνη ἰσοβίως σκλάβοι ἄλλων πάλιν νεαρῶν τυράννων. ὦ, ματαιότης!

*
* *

Ἄλλὰ τὸ κα μ ἰ ν ι αὐτὸ, περὶ οὗ ὁ λόγος τώρα, ἦτο ἄσπιλον, ἐκτακτον καὶ μοναδικόν... Ἦτο θαλάσσιον καμίνι.

Ἐκεῖ ἅμα κάμψῃς τὸν κάδον τῆς Μπούτας, τῆς ἀκρῆς τοῦ λιμένος, ὀλίγον πρὸς ἀνατολάς, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πελάγους, πλησίον εἰς τὴν Ἄρκον καὶ τὴν Τριπτήν, τὰς δύο ἀδελφὰς νησίδας, ὅπου ἡ μία κρύπτεται ὀπισθεν τῆς ἄλλης, ὅπως κόρη ἐντροπαλῇ, φοβουμένη ν' ἀντικρύσῃ τῶν ξένων τὰ βλέμματα, προσπαθεῖ νὰ κρυφθῇ, ὀπισθεν τῶν ὤμων τῆς μητρὸς τῆς, καὶ ἀντικρὺ εἰς τὸ Ἀσπρόνησον, ὅπου οἱ γλάροι κρῶζουν τὸν πλέον πένθιμον κρωγμὸν τῶν ὅπου ἀντηχεῖ βαθεῖα εἰς τὰ θαλάσσια ἄντρα, εἰς τὰς φωλεὰς ὅπου κρύπτονται τ' ἀγριοπερίστερα μὲ ἀπτότομον πτερυγισμόν, ἐκεῖ, ὅπου χορεύει συνωθούμενον ἀπὸ τρεῖς αἰγιαλοὺς μὲ φλοίσβον καὶ πλαταγισμόν τὸ κύμα· ἐκεῖ σχηματίζεται μέγα ἐπιστεφὲς ἄντρον, μὲ πλατὺ χάσμα κυκλοτερὲς ὑψηλά, κομῶν ἀπὸ πλουσίαν λοφίαν κομάρων καὶ σχολίων· κάτω τὸ στόμιον ὑψηλόν, θολωτόν, ἀνοίγεται εἰς τὸ πέλαγος, ὁπόθεν εἰσρέει ἀκράτητον τὸ κύμα εἰς βάθος πλέον ἢ ἀναστήματος ἀνδρός· μέσα εἰς τὸ ἄντρον τὸ εὐρὺ εἰσπηδᾷ τὸ διαυγές, ἄλμυρόν νᾶμα, πλήττει τὴν μίαν πλευράν, πλήττει τὴν ἄλλην, χορεύει, σκιρτᾷ, καὶ φαίνεται ὡς νὰ ψάλλῃ μὲ ἰάμβους καὶ ἀναπαίστους, εἰς Δώριον ἦχον.

Ἡ κάμινος, Σωτήρ, ἐδροσίζετο,
οἱ παῖδες δὲ χορεύοντες ἔψαλλον·
Ὁ τῶν πατέρων Θεὸς εὐλογητός εἶ.

Οὕτω καλεῖται τὸ Κα μ ἰ ν ι· ἀξιοσημείωτον, ἀξιοθέατον πρᾶγμα, θεόκτιστον. Εἶνε τὸ πρότυπον ὧν τῶν καμινίων, τὸ πρόπλασμα καὶ ὑπόδειγμα αὐτῶν. Εἶνε προωρισμένον νὰ μὴ ἀνάπτῃ, νὰ μὴ καίῃ, νὰ μὴ ἐρεύγεται φλόγας· ἀλλὰ νὰ δροσίζῃ καρδίαν, καὶ ὀφθαλμούς καὶ μέτωπα ἀνδρῶν. Χάρμα τῶν ἀλιέων, σέμνωμα τῶν λεμβούχων, τῶν πορθιμῶν καὶ ἀκταιωρῶν.

*
* *

Ἡ Τσοῦλα, κόρη τοῦ Μανδράκια, τοῦ βοσκοῦ, ἐφύ-

λαγε τὰ ὀλίγα πρόβατα τοῦ πατρὸς τῆς ἐπάνω εἰς τὴν ράχην τῆς Μπούτας, τῆς μακρᾶς ὑψηλῆς λωρῆδος ὅπου κλείει τὸν λιμένα πρὸς ἀνατολάς. Ὅλη ἡ Μπούτα ἦτο τὸ βασιλεῖόν τῆς, τῆς ἀθώας κόρης. Τὴν εἶχε μαυρίσει ὁ ἥλιος ἀπὸ τὰ μικρὰ τῆς χρόνια, νὰ τρέχῃ μαζὺ μὲ τὸ κοπάδι· ἦτο μόλις ἐπταετής, δταν εἶχεν ἀρχίσει ν' ἀκολουθῇ τὸν πατέρα τῆς εἰς τὸ ἔργον, καὶ τώρα ἦτο δεκαετὴς ἐτῶν, καὶ εἶχε γείνη τελεῖα βοσκοπούλα. Ἀνήρχετο δύο φορὰς τὴν ἡμέραν ἔως τὴν κορυφὴν, εἰς τὸ μικρὸν δάσος τῶν πεύκων, μὲ τὸ κοπάδι τῆς, κατήρχετο ἄλλας δύο φορὰς ἔως τὸν λαϊμόν τῆς μικρᾶς χειρτονήσου, εἰς τὴν Βρύσην, κάτω ἀπὸ τὸν Ἀϊ-Γιώργην, τὸ ὠραῖον λευκὸν ἐξωκλήσι, σιμὰ εἰς τὸν αἰγιαλόν, διέτρεχεν ἄνω καὶ κάτω δέκα φορὰς τὸ ἡμερόνυχτον, ὅλην τὴν ράχην τῆς Μπούτας, μὲ τοὺς δύο γιालούς, τὸν ἕνα πρὸς τὸν λιμένα, ἀντικρὺ τοῦ λευκοῦ χωρίου, τὸν ἄλλον πρὸς τὸ πέλαγος ἔξω. Καὶ τώρα, τὴν εἶχε ζητήσῃ εἰς γάμον ἄλλος βοσκός, ὁ Κώστας τῆς Γαρουφαλίνας, χηρευμένος, μὲ δύο παιδιὰ. Εἶχε δηλώσει ὅτι ἤθελε νὰ τὴν πάρῃ χωρὶς προίκα, τῆς εἶδε μάλιστα καὶ εἰκοσι γίδια ὡς κοριτσιάτικο. Ὁ πατήρ τῆς ἐφάνη πρόθυμος νὰ τὴν δώσῃ.

— Ἀπρόντο, τσοῦπα, τῆς εἶπε, ἀλέστα, καὶ μὴ τσιναίζῃς· Ντούρμα γαμπρὸς ἔρχεται γυρεύοντα· σὺν τ' μπουφ' τοῦ πλῖ, σοῦρθε... Θηρὸς τόνοι στέλνει. Ἐμ προικιά δὲ γυρεύει, ἐμ κοριτσιάτικο σοῦ δίνει... Τί ἄλλο θέλεις, κορίτσι;.. Τί κάνει πῶς ἔχει ἀνθρωπος δύο παιδάκια.. Τί σὲ πειράζει σένα; Ὅπως δὲν ἔης τὰ γίδια θέν' ἔης καὶ τὰ παιδιὰ... Ὁροφὴ θέλ'ν τὰ γίδια, Ὁροφὴ καὶ τὰ παιδιὰ· φύλαμα τὰ γίδια, φύλαμα καὶ τὰ παιδιὰ.... Ἐνα πρᾶμα εἶνε... Ταχιά νὰ στολιστῇς καὶ νὰ πᾶμε ντυγουρὺ στοῦ καλὸς τ' γαμπροῦ, νὰ σὰς στεφανώσω.

Ὅμοιως καὶ ἡ γοργὰ Ντούκαινα, ἡ θεία τῆς Τσοῦλας — ἐπειδὴ ἡ μάννα τῆς κόρης δὲν ἔζη — τὴν ἐνουθέτησε καὶ τῆς εἶπε:

— Ὡμορφα, ὦμορφα... καλορρίζικα, πλειό, παιδάκι μ'... ἡ παντρηὲς εἶνε ἀπὸ Θεοῦ. Καλὸς κι' ἄξιος εἶνε οὗ γιὸς τὸ Γαρουφαλίνας... θ' ἀναθρέψῃς πλειό καὶ τάρφανά, εἶνε ψυχικό... Ὡμορφα, ὦμορφα, πλειό!

Ἡ Τσοῦλα ἤκουσε τὰς δύο νουθεσίας, ἀλλὰ δὲν ἐνόησε τίποτε. Τῆς ἐφάνη ὡς βόμβος ἀπὸ σφηκοφωλεῶν νὰ ἐμβήκεν ἀπὸ τὸ ἐν αὐτίον τῆς, καὶ δι' ὁ ἀνεμὸς ἐσύριζεν εἰς τὴν ὁπὴν τοῦ σπηλαίου ὅπου εἶχε καταυλίσαι μίαν χειμερινὴν νύκτα τὰ πρόβατά τῆς.

Ἀπεμακρύνθη ἀκολουθοῦσα μηχανικῶς τὴν ἀγέλην. Δὲν εἶχεν αἰσθανθῇ ἔως τώρα τοὺς παλμούς τῆς καρδίας τῆς. Μόνον μίαν φορὰν εἶχε συναντήσῃ εἰς τὸν γιαιλὸν τὸν ἀνατολικὸν πρὸς τὸ πέλαγος, ἕνα νεαρὸν ναύτην, ὅστις εἶχεν ἐξέλθει ἀπὸ τὴν βαρκοῦλαν καὶ τῆς εἶχε ζητήσῃ γάλα. Ὁ ἴδιος τῆς εἶχε προσφέρει ὠραῖαν μεγάλην κογχύλην, χρυσίζουσαν, ἀποπνέουσαν τὸ ἀρωμα τῆς θαλάσσης. Ἀλλοτε τὸν εἶχεν ἀκούσει, πότε κατὰ τὴν γλυκεῖαν ῥῶαν τοῦ πρώτου ὕπνου, πότε εἰς τὴν μυστηριώδη χαραυγὴν τῆς ἀνα-

τολής του αὐγερινού, ἐνῶ κατηυλίζετο εἰς τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου μὲ τὰ πρόβατά της, μὲ σοδαρὰν μελωδικὴν φωνὴν νὰ τραγουδῇ·

Εὐπνα, γλυκεῖά μ' ἀγάπη κι' ἡ νύχτα εἶνε βαθεῖα·
κι' ἡ βάρκα μᾶς προσμένει στὴν ἀκροθαλασσιὰ.

* *

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὕστερον ἀπὸ τὴν διπλὴν διδασχὴν τοῦ πατρὸς της καὶ τῆς θείας της, ἡ βοσκοπούλα εἰς τὸν πλάνητα δρόμον, καθὼς ἀκολουθοῦσε τὸ κοπάδι ἀνάμεσα εἰς τοὺς πυκνοὺς θάμνους τῆς ὕψηλης ἀκρογιαλίας, ἐφθάσε μέχρι τοῦ χείλους τοῦ θαλασσίου Καμινίου. Πολλάκις ἡ Τσοῦλα εἶχε πλησιάσει εἰς τὸ χάσμα αὐτὸ τοῦ πλαγίου ἄντρου, καὶ εἶχε παρακύψει καὶ κυττάζει ἀπλήστως κάτω εἰς τὸν βυθὸν τὸν κυκλοτερή, μὲ τὰς πλευράς τοῦ βράχου ἐνθεν καὶ ἐνθεν, μὲ τὸ ἀνοικτὸν στόμιον ὅπου ἐχόρευον εὐθύμως μελωδικὰ τὰ κύματα. Καὶ τώρα πάλιν, καθὼς ἐσταμάτησαν τὰ πρόβατά της κι' ἐδοσκοῦσαν, ἡ κόρη ἐστάθη σύρρα εἰς τὸ χάσμα τοῦ κοίλου βράχου, κι' ἐκύτταζε, κι' ἐσχημάτιζεν ἀσυαρτήτους, ἀσκόπους φράσεις μέσα εἰς τὸν νοῦν της.

«Νὰ εἶνε, τάχα, βαθεῖα κάτω τὸ κύμα... Κι' ἀν πέση κανεὶς θὰ πλέψη, ἢ θὰ χτυπήσῃ... Μπορεῖ νὰ δώσῃ κανεὶς ἓνα πῆδημα ἀποδῶ;... Πόσα μπόδια εἶνε τάχα;»

Ἐκάθισε κι' ἐκύτταζεν ἐπιμόνως κάτω.

«Κύτταξε, τί ὁμορφος ποῦνε ὁ γιालός!... Τί γαλάζια, πράσινα, κοκκινωπά, ὁμοφροῦταῖα πράγματα, κοχύλια, πορφύρες, χαλίγια!... Τί ὁμορφὴ ποῦ ἦτο κι' ἐκείνη ἡ κοχύλια ποῦ μοῦ χάρισε ἓνα καιρὸν ὁ...»

Ἐστάθη, καὶ δὲν ἤθελε νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά του. Εἶτα πεισιμόνως, καὶ ἀποφασιστικῶς τὸ ἐπρόφερε·

«... ὁ Νίκος!»

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν, ὦ θαῦμα! Εἰς ναύτης μὲ τὴν βαρκοῦλα του εἰσέπλευσε μέσα εἰς τὸ Καμίνι. Ἦτο αὐτός· ὁ Νίκος, ὁ υἱὸς τοῦ καπετὰν Σύρραχου, ὅστις εἶχε χάρισε τὴν ὥραιαν ἐπίχρυσον κογχύλην εἰς τὴν Τσοῦλαν.

Ὁ Νίκος, μόλις εἶδε τὴν κόρην—ἐφαίνετο ὅτι τὴν εἶχεν ἰδεῖ ἀπὸ προτῆτερα πλησιάσασαν εἰς τὸ χάσμα τοῦ Καμινίου—κι' ἐφώνησε·

—Τσοῦλα, ψυχὴ μου! Νά, πάρε αὐτό! Μὴ βιάζεσαι νὰ πηδήσῃς κάτω!

Καὶ τῆς ἔρριψε μίαν ἀνεμόσκαλαν μεταξωτὴν, τυλιγμένην σπειροειδῶς. Εἶτα μὲ φωνὴν χαμηλωτέραν ἀρκοῦσαν διὰ ν' ἀκούεται ἐπάνω εἰς τὸ χεῖλος τοῦ χάσματος ἐξηγήθη.

Τσοῦλα, ἀγάπη μου! σὲ παντρέβουν; Τὰ ἔμαθα δλα!... Πάρε αὐτὴν τὴν σκάλα ποῦ σοῦ ἔρριξα... ξετύλιξέ την... κάρφωσέ την καλὰ, καὶ τὰ δυὸ τ' ἀρπάγῃ της στὴ ρίζα τοῦ χονδροῦ σχοίνου!... Καλοῦμίσιε την κάτω, βάλε τὰ πόδια σου, καὶ κατέβα κάτω... μὴ φοδᾶσαι!... εἰδεμή, θέλεις ν' ἀναβῶ ἐγώ;

Ἡ Τσοῦλα ἀπήντησε·

—Κατεβαίνω, Νίκο!... δὲν φοδοῦμαι.

Καὶ μετ' ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας, ἡ ὥραια βοσκοπούλα ἐπέσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ νεαροῦ ναύτου.

Ὁ γάμος ἐτελέσθη τὴν ἰδίαν ἑσπέραν εἰς τὸ χωρίον.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ.

ΣΥΜΒΟΛΑΙ

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παιδείας

(συνέχεια)

Φντεῦθεν ἀρχεται νέον στάδιον κοινωφελῶν ἀγώνων τοῦ Βενιαμίν. Τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας κατήρξατο ἐν Κυδωνίαις ἐκτίνων οὕτω τὸν ὀφειλόμενον τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ φόρον τῇ πόλει. ἥτις τοσοῦτον εὐεργετικῇ ἐδείχθη πρὸς αὐτόν. Ἐπὶ δύο δεκάδας ἐτῶν κατήρξευε τὰ πνεύματα τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ διὰ τῶν ναμάτων τῆς ἐπιστήμης, πρόθυμος ὢν πάντοτε νὰ σπεύσῃ, ὅπου ἡ φωνὴ τῆς διφώσης φωτὸς καὶ ἀληθείας πατρὶδος ἐκάλει αὐτόν. Ἀλλὰ μὴ προτρέχωμεν τῶν γεγονότων.

Ἐν Κυδωνίαις τὰ πράγματα ἦσαν τότε εἴπερ ποτε εὐνοϊκὰ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν καὶ πόθων αὐτοῦ. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ Οἰκονόμος δὲν εὗρίσκετο πλέον ἐν τοῖς ζῶσιν, ἀλλ' ὁ σπέρρος, τὸν ὁποῖον μετὰ τοσαύτης περικοῖας καὶ προνοῖας ἐσπείρεν ὁ ἀνὴρ αὗτος, ἐπέσεν εἰς γῆν ἀγαθὴν. Οὐ μόνον ἄλλοι διεδέχθησαν αὐτὸν ἀκολουθοῦντες ἀπαρεγκλίτως τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀπὸ εἰκοσαετίας ἤδη λειτουργούσης σχολῆς τοῦ Οἰκονόμου ἡ γνῶσις εἶχε πληθυνθῇ πῶς, οὐ ἔνεκα καὶ ὁ πρὸς τὴν παιδείαν ὀργανισμὸς ἦν μείζων καὶ γενικώτερος. Πρὸς πᾶσι δὲ τοῖσις εὗρεν ὁ Βενιαμὴν ἐκδυμον πρόμαχον καὶ ζηλωτὴν τῆς μορφώσεως τῆς νέας γενεᾶς ἐν τῇ προσώπῳ νεαροῦ τότε μύστου τῶν μουσῶν, τὸν Γεώργ. Σαράφην. Γινώσκων ἐξ ἰδίας αὐτοψίας, ὅτι αἱ σχολαὶ τῆς Πάτμου καὶ Χίου, ὡς καὶ ἄλλαι ὅμοιαι ταύταις, περιωρίζοντο ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ καλὰ λεγόμενα γραμματικά, καὶ κατανοῶν τὴν βλάβην τὴν προσγινομένην τοῖς νέοις διὰ τῆς μονομεροῦς ταύτης διδασκαλίας, καθ' ἣν τῶν φυσικῶν λεγομένων ἐπιστημῶν οὐδὲ πενιχρὰ κἄν ψυχὰ παρείχοντο αὐτοῖς, ἐπόθει νὰ συσταθῇ σχολή, ἐν ἣ ἀρμονικῶς νὰ συγκεραννύται ἡ γλωσσικὴ μόρφωσις πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν διδασκαλίαν.

Πρὸ διετίας ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου εἰκόνισαμεν διὰ μακροτέρων τὴν ἐνθεον ἐκείνην ὁρμὴν ὑπ' ἧς φερόμεν ἡ πόλις ἀνίδρυσεν τότε περικαλλῆς τὸ κατοικητήριον ἐκεῖνο τῶν Μουσῶν, οὕτινος ἡ φήμη τοσαύτη ὑπῆρξεν, ὥστε τινὲς τῶν Εὐρωπαίων μὴ δυνάμενοι νὰ πιστεύσωσιν ὅτι αἱ Κυδωνίαι ἀνῆγειραν τεῦτο, ἐνόμιζον ὅτι ἦτο ἔργον πλουσίων τοῦ Γένους λογάδων, τῶν Φαναριωτῶν. Οὐδεμία λοιπὸν ἀνάγκη καὶ αὐθις περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος νὰ μακρηγορῶμεν.